

Lite å lære av Danmark?

Hilmar Rommetvedt, Ståle Opedal,
Inger Marie Stigen et al.

Hvordan har vi det i dag, da?

Flernivåstyring og samhandling i norsk og dansk helsepolitikk. 233 s, tab, ill. Bergen: Fagbokforlaget, 2014. Pris NOK 359 ISBN 978-82-450-1431-0

Hvordan har vi det i dag, da? er en bok som formidler resultater fra et forskningsprosjekt om politisk styring og samordning i dansk og norsk helsevesen. Boken inneholder et forord og ni kapitler. Prosjektets analyser er basert på spørreskjemaundersøkelser hvor man har kartlagt oppfatninger hos politikere, helsesjefer, styremedlemmer og medlemmer i samarbeidsutvalg. I tillegg inngår dokumenter og data fra intervjuer i materialet. Forfatterne finner bl.a. at det danske helsevesenet er mer integrert, men samtidig mer sentralisert enn det norske. Informantene i begge land er mer positive i sine vurderinger av utfordringer med samordning enn hva man forventet.

Man har valgt å studere aktører som står langt fra klinisk praksis. Jeg savner refleksjon over dette valget. Finnes det andre informanter som kunne ha gitt andre (og bedre) svar på eventuelle utfordringer? Forfatterne presenterer ikke statistiske tester eller analyser hvor det er kontrollert for variabler som kommunestørrelse eller avstand til nærmeste sykehus. De finner for eksempel «ganske overraskende» at danske lokalpolitikere opplever flere aksjoner for å beholde sykehusstilbud, sammenliknet med norske kommunepolitikere. Hvis vi antar at antall sykehusaksjoner er identisk i de to landene, og vi tar i betraktning at det er over fire ganger så mange kommuner i Norge som i Danmark, vil det ikke da være økt sannsynlighet for at en dansk lokalpolitiker opplever en sykehusaksjon i sin kommune? En del variasjon og funn kunne med fordel ha blitt gjenstand for mer dyptpløyende statistiske analyser.

I avslutningskapitlet konkluderer forfatterne: «Vi har ikke funnet grunnlag for å si at det ene helsevesenet er bedre eller dårligere enn det andre». Verken valg av datamateriale eller analyser tilsier at studien kunne besvare et slikt spørsmål. Informasjon om kvalitetsmålinger, ressursbruk eller brukererfaringer er ikke tatt i betraktning, noe som vil måtte inngå i en slik helhetlig sammenlikning av to helsesystemer.

Det er lite lærdom å hente fra denne sammenliknende studien, slik jeg leser avslutningskapitlet. Forfatterne peker på at det vil være samordningsutfordringer i alle organisasjoner og er generelt skeptiske til store strukturelle reformer i helsevesenet. Velfungerende helsesystemer kjennetegnes ved god integrasjon på tvers av ulike nivåer og organisatoriske enheter av en viss størrelse. På dette punktet mener jeg Danmark har gjort noen grep med hensyn til kommunestrukturen som vi bør interessere oss for og studere nærmere.

Jan Frich

Professor, Institutt for helse og samfunn
Universitetet i Oslo

Gode intensjoner

Elisabeth Askeland, Annett Apeland,
Roar Solholm

PMTO

Foreldretrening for familier med barn som har atferdsvansker. 253 s, ill. Oslo: Gyldendal Akademisk, 2014. Pris NOK 389 ISBN 978-82-05-45852-9

Atferdsvansker er hyppige hos barn og unge. Hvis det ikke settes inn relevante tiltak, er risikoen stor for å utvikle atferdsforstyrrelser og andre vansker. Målgruppen er derfor betydelig videre enn tittelen kan indikere. De tre psykologspesialistredaktørene ønsker, sammen med tre bidragsytere, å gjøre behandlingsmetoden Parent Management Training – Oregon (PMTO), lettere tilgjengelig for både klinikere som arbeider med barn med atferdsvansker, og for studenter innen ulike profesjoner. Likeså ønsker de at boken skal være til hjelp for ledere og beslutningstakere som søker empirisk kunnskap når de skal vurdere hva slags tjenester de skal tilby barn som risikerer å utvikle alvorlige atferdsvansker.

Parent Management Training – Oregon er utviklet av dr. M. Forgatch og dr. G. Patterson ved Oregon Social Learning Center, og ble introdusert i Norge i 1999 og videreført av det nasjonale implementeringsteamet (NIT) som ble etablert i 2001. Sammen med fagfolk fra alle helseregioner og fra Atferdssenteret, er det så arbeidet videre med utviklings- og implementeringsoppgaver. Det er også inkludert en omtale av det norskutviklede forebyggingsprogrammet *Tidlig innsats for barn i risiko (TIBIR)*.

Basert på Parent Management Training – Oregon-modellen er det etablert et meget strukturert og omfattende utdanningsopplegg. Det består av 21 kursdager med fast struktur og øvelser, gruppeveiledning 24 dager over halvannet år, i tillegg til mulighet for fordypningsveiledning over to år. Det anføres at det pr. oktober 2013 var 300 aktive Parent Management Training – Oregon-terapeuter i Norge.

I de 12 kapitlene gir forfatterne bl.a. en bred dekning av målgruppen, metodens innhold og terapeutiske prosesser, til dels belyst med praktiske, kliniske eksempler. Det er også flere referanser til behandlingforsknings som understøtter Parent Management Training – Oregon som en evidensbasert metode. Hvert kapittel har litteraturhenvisninger. Listen med ordforklaringer er lang.

Forfatterens ønske om å nå en bred målgruppe har sannsynligvis bidratt til mange gjentakelser og en mindre fagspesifikk fremstilling. Dette gjør etter min mening boken mindre relevant for fagfolk med utdanning innen forebyggende arbeid og psykisk helse. På den ene siden er det viktig å kjenne til hva Parent Management Training – Oregon kan tilby, men metoden er her i liten grad satt inn i en bredere diagnostisk og terapeutisk sammenheng. Jeg kan heller ikke se at det er opplyst hvilken faglig bakgrunn som forutsettes for å ta den omfattende Parent Management Training – Oregon-utdanningen.

Personlig er jeg skeptisk til en utvikling som gjør at det etter hvert blir mer og mer alminnelig at fagfolk definerer seg innen avgrensede terapeutiske skoleretninger (kognitiv atferdsterapi, dialektisk atferdsterapi, individualterapi, familierapi, medikamentell behandling) i stedet for å bidra til en klinisk praksis som integrerer kunnskap, ferdigheter og godt tverrfaglig samarbeid til beste for den enkelte pasient/familie.

Inger Helene Vandvik

Pensjonert spesialist, Slependen